

ADATOK A BALKÁN-FÉLSZIGET HEMIPTERA-FAUNÁJÁ- NAK ISMERÉTÉHEZ.

(AD COGNITIONEM FAUNAE HEMIPTERORUM BALCANICAE.)

Irta Dr. HORVÁTH GÉZA.

(Két szövegrajzzal.)

Tekintettel arra a szoros kapcsolatra, mely Magyarország és a Balkán-félsziget faunái között fennáll, különös figyelmet fordítottam már évtizedek óta földrészünknek erre a délkeleti nagy félszigetére és Hemiptera-faunájának tanulmányozására. Nemcsak magam jártam ott e célból több ízben, hanem tüzetesen megvizsgáltam a mások által ott gyűjtött és hozzám küldött hemipterologiai anyagot.

Szerbia és Albánia Hemiptera-faunáiról már 1903- és 1916-ban külön beszámoltam.* A jelen dolgozatomban a Montenegró, Macedónia és európai Törökország területéről összegyűlt adataimat állítottam össze. Ezek az adatok részben csak töredékesek ugyan és nem adhatják az illető faunák teljes képét; mindazonáltal időszerűnek és megokoltnak tartom közlésüket, mert a Balkán-félszigeten beállott legújabb politikai változások következtében bizonyára hosszú idő fog eltelni, a míg ismét lehetséges lesz a faunisztikai kutatások megszakadt és elejtett fonalát ott újra felvenni.

I. Montenegró.

Montenegró Hemiptera-faunája a legújabb időkig jóformán ismeretlen volt, mert a természetrajzi kutatók a hiányos közlekedési viszonyok és fogyatékos közbiztonsági állapotok miatt nem igen keresték fel ezt a kis országot.

ERBER JÓZSEF bécsi természetrajzi kereskedő volt az első, a ki ott a múlt század 60-as éveiben rovargyűjtés céljából megfordult. Az általa gyűjtött Hemipterák közül aztán FIEBER 1870-ben két új Heteroptera-

* Dr. HORVÁTH GÉZA, Szerbia Hemiptera-faunája. (Ann. Mus. Hung. I. p. 3—28.)

Dr. HORVÁTH GÉZA, Albánia Hemiptera-faunája. (Ann. Mus. Hung. XIV. p. 1—16.)

fajt (*Platycranus Erberi* FIEB., *Halticus puncticollis* FIEB) írt le.¹ Két ugyancsak ERBER gyűjtéséből származó kabócza-faj (*Hyalesthes obsoletus* SIGN., *Oliarus tristis* FIEB.) van 1876-ban FIEBER posthumus munkájában² Montenegróból leírva.

Dr. PANTOCSEK JÓZSEF hazánkfia 1872-ben Hercegovina-, Montenegró- és Dalmáciában tett botanikai utazása alkalmával kérésre a rovarokat szintén némi figyelmére méltatta s a többi között néhány Hemipterát is gyűjtött, — Montenegróban három fajt (*Mustha spinosula* LEF., *Stagonomus pusillus* H.-SCH., *Tettigia Orni* L.).³

Az 1897—1906 közötti időszakban APFELBECK VIKTOR, a szerajevói országos múzeum őre, rovar-tani kutatások czéljából ismételve meglátogatta Montenegrót és onnen úgy ő, mint a nevezett múzeumnak egyik gyűjtője, MUSTAJBEG KURBEGOVICS, már jelentékenyebb Hemiptera-zsákmányt hozott, a melyet aztán megvizsgálni alkalmam volt.

LINDINGER 1912-ben az európai paizstetvekről szóló munkájában⁴ Montenegróból két fajt (*Aspiditous minimus* LEON., *Lepidosaphes conchiformis* GMEL.) jelzett.

CSIKI ERNŐ m. nemz. muzeumi igazgató-őr, midőn 1916 őszén albániai utazásából visszatérve, útját Montenegrónak vette, szintén fogott ott egy pár Hemipterát.

A legtöbb montenegrói anyagot azonban Dr. FULMEK LIPÓT bécsi entomologustól kaptam, a ki 1917 június és július havában kivált a tenger-melléken aránylag sok Hemipterát gyűjtött és meghatározás végett velem közölt.

SCHUMACHER FRIGYES német hemipterologus legújabbán szintén megfordult Montenegróban, de ottani gyűjtésének eredményéről még nem számolt be. Eddig csak a *Lethocerus cordofanus* MAYR montenegrói termőhelyeit sorolta fel egyik kisebb közleményében, a melyben e faj balkán-félszigeti elterjedését ismertette.⁵

A fentebb említett irodalmi adatokból kitűnik, hogy a szakirodalom Montenegróból eddig mindössze csak 10 Hemiptera-fajt ismert.

¹ Dr. F. X. FIEBER, Dodecas neuer Gattungen und Arten europäischer Hemipteren. (Verh. zool.-bot. Ges. Wien, XX. p. 243—264.)

² Dr. FRANZ-XAVIER FIEBER, Les Cicadines d'Europe. II. (Revue et Magasin de Zoologie (3) IV. p. 196 et 199.)

³ JOS. PANTOCSEK, Beiträge zur Flora und Fauna der Hercegovina, Crnagora und Dalmatien. (Verhandl. des Vereins für Natur- und Heilkunde zu Presburg. Neue Folge. II. (1784) p. 1—145.)

⁴ Dr. LEONHARD LINDINGER, Die Schildläuse (Coccidæ). Stuttgart, 1912.

⁵ F. SCHUMACHER, *Belostoma (Lethocerus) cordofanum* MAYR, ein riesenhaftes tropisches Wasserinsekt und seine Verbreitung auf der Balkanhalbinsel. (Sitzungsber. d. Ges. Naturf. Freunde zu Berlin, 1917. p. 516—519.)

Alábbi jegyzékem, melybe ezt a 10 fajt is felvettem, már összesen 152 fajt tartalmaz. Ez sem valami nagy szám ugyan, de talán mégis elegendő arra, hogy magunknak a fauna jellegéről legalább némi általános képet alkothassunk.

Montenegró Hemiptera-faunája — a mint azt egyébiránt az ország földrajzi fekvése és topographiai viszonyai alapján már előre is gondolhattuk — középeurópai és mediterrán fajok keverékéből áll. A fauna zöme, mintegy $\frac{2}{3}$ része, középeurópai fajokból kerül ki, a harmadik $\frac{1}{3}$ rész pedig mediterrán fajokra esik. Ez utóbbiak természetesen kivált a tengermelléken dominálnak, de benyomulnak az ország belsejébe, az alacsonyabb fekvésű vidékekre is, egész Podgoricza tájáig, hol a *Mustha spinosula* LEF. és a *Tettigia Orni* L. még szintén előfordulnak. Sőt a *Lopus infuscatus* BRULL. az ország északkeleti szélén fekvő Durmitor-hegységből is megkerült.

A Durmitor-hegységben néhány érdekes alhavasi fajjal találkozunk; ilyenek: *Alloconotus egregius* FIEB. és *Pachypterna Fieberi* FIEB. Az előbbi faj eddig csak a Keleti-Alpesekből és a horvátországi Nagy-Kapelából volt ismeretes. A *Pachypterna Fieberi* eddig csak az ausztriai és a franciaországi Alpesekből volt jelezve; de dr. HENSCH ANDOR 1889-ben felfedezte Dél-Boszniában, magam pedig 1917-ben a Retyezáton.

A mediterrán fajok között szintén több figyelemreméltó dolog akad. Különös említést érdemel, a *Camponotidea Saundersi* PUT. és *Orthocephalus parvulus* REUT. fajokon kívül, az *Oliarus tristis* FIEB., melyet eddig kizárólag csak Montenegróból ismerünk, továbbá a *Halticus puncticollis* FIEB., melyet azonkívül csupán Dalmáciában sikerült felfedezni. A legérdekesebb azonban a *Piezocranum corvinum* PUT., melyből eddig csak egy Szíriából származó hímpéldány volt ismeretes, de a melynek Montenegróban talált nősténypéldánya ime azt bizonyítja, hogy e faj Európa faunájának szintén tagja.

PLATASPIDIDAE.

1. *Coptosoma scutellatum* GEOFFR. — Sutorman, Sustaš.

CYDNIDAE.

1. *Geotomus caucasicus* KOL. (*ciliatitylus* SIGN.). — Podgoritza.

Cydnus caucasicus KOL. non est = *Geotomus punctulatus* COSTA, uti antea (Ann. Mus. Hung. XV. p. 371.) putavi, sed certe ad illam speciem etiam in Caucaso viventem pertinet, quam V. SIGNORET sub nomine *Geotomus ciliatitylus* e Persia descripsit, et quæ a specie COSTAE jam statura minore coloreque sæpissime magis minusve in rufescentem vergente differt. Setæ duæ apicales tyli et setæ numerosiores marginales corii, quibus species

hæc eminent, in figura Kolenatiana bene distinguuntur. — *Geotomus punctulatus* verus in Caucaso hucusque haud inventus est.

2. *Cydnus aterrimus* FORST. — Montenegro.
3. *Canthophorus sexmaculatus* RAMB. — Montenegro (ERBER).
4. *Legnotus fumigatus* COSTA. — Podgoritza.

SCUTELLERIDAE.

1. *Odontotarsus purpureolineatus* ROSSI. — Kumina.
2. *Eurygaster maura* L. — Sustaš.

PENTATOMIDAE.

1. *Ancyrosoma albolineatum* FABR. — Antivari.
2. *Mustha spinosula* LEF. — Danilovgrad.
3. *Sciocoris cursitans* FABR. — Dulcigno.
4. *Aelia acuminata* L. — Antivari.
5. *Neottiglossa bifida* COSTA. — Sustaš.
6. *Stagonomus pusillus* H.-SCH. — Danilovgrad.
7. *Palomena prasina* L. — Cetinje.
8. *Chlorochroa pinicola* M. R. — Durmitor.
9. *Carpocoris pudicus* PODA (*purpureipennis* DEG.). — Antivari, Durmitor.
10. *Dolycoris baccarum* L. — Durmitor.
11. *Eurydema ornata* L. var. *Falleni* GORSKI. — Antivari.
12. *Acrosternum Heegeri* FIEB. — Stari Bar.
13. *Acrosternum Millierei* M. R. — Stari Bar.
14. *Piezodorus lituratus* FABR. — Antivari.
15. *Pentatoma rufipes* L. — Durmitor.

COREIDAE.

1. *Gonocerus Juniperi* H.-SCH. — Cruci.
2. *Gonocerus acuteangulatus* GOEZE. — Regio maritima.
3. *Bothrostethus annulipes* COSTA. — Zubci.
4. *Coriomeris Spinolae* COSTA. — Antivari.
5. *Micrelytra fossularum* ROSSI. — Antivari.
6. *Camptopus lateralis* GERM. — Antivari.
7. *Liorhyssus hyalinus* FABR. — Stari Bar.
8. *Rhopalus parumpunctatus* SCHILL. — Antivari, Durmitor.

PYRRHOCORIDAE.

1. *Pyrrhocoris apterus* L. — Podgoritza.
2. *Scantius aegyptius* L. — Podgoritza.

LYGAEIDAE.

1. *Spilostethus saxatilis* SCOP. — Podgoritza.
2. *Nysius Senecionis* SCHILL. — Podgoritza.
3. *Cymus melanocephalus* FIEB. — Antivari, Podgoritza.
4. *Cymus glandicolor* HAHN. — Antivari.
5. *Ischnorhynchus Ericae* HORV. — Antivari.
6. *Piocoris erythrocephalus* LEP. — Mons Kom.
7. *Metopoplax Origani* KOL. — Antivari.
8. *Macroplax fasciata* H.-SCH. — Antivari.
9. *Paromius leptopoides* BAER. — Podgoritza.
10. *Tropistethus holosericeus* SCHOLTZ. — Regio maritima.
11. *Ischnocoris hemipterus* SCHILL. — Regio maritima.
12. *Aoploscelis bivirgata* COSTA. — Podgoritza.
13. *Styjnocoris pygmaeus* SAHLE. — Podgoritza.
14. *Trapezonotus Ullrichi* FIEB. — Antivari.
15. *Aphanus inarimensis* COSTA. — Stari Bar.
16. *Aphanus confusus* REUT. — Cetinje.
17. *Aphanus phoeniceus* ROSSI. — Ljevareka.
18. *Beosus quadripunctatus* MÜLL. — Podgoritza.
19. *Scolopostethus pictus* SCHILL. — Podgoritza.
20. *Scolopostethus affinis* SCHILL. — Podgoritza.
21. *Gastrodes Abietum* BERGR. (*Abietis* auct.). — Durmitor.
22. *Gastrodes grossipes* DEG. — Durmitor.

BERYTIDAE.

1. *Berytus montivagus* MEY. — Dulcigno.
2. *Berytus distinguendus* FERR. — Dulcigno.

TINGIDAE.

1. *Copium Teucriti* HOST. — Stari Bar.
2. *Monanthia Echii* SCHRK. — Antivari.
3. *Serentia atricapilla* SPIN. — Virpazar.

ARADIDAE.

1. *Aradus versicolor* H.-SCH. — Dulcigno.

REDÜVIIDAE.

1. *Reduvius personatus* L. — Podgoritza.
2. *Pirates hybridus* SCOP. — Podgoritza.
3. *Rhinocoris iracundus* PODA var. *rubricus* GERM. — Antivari.
4. *Coranus aegyptius* FABR. — Podgoritza.

CIMICIDAE.

1. *Cimex lectularius* L. — Cetinje, Rjeka, Stari Bar, Antivari, Dulcigno.

ANTHOCORIDAE.

1. *Anthocoris nemoralis* FABR. — Dulcigno.

MIRIDAE.

1. *Phytocoris Ulmi* L. — Antivari.
2. *Phytocoris varipes* BOH. — Antivari.
3. *Adelphocoris lineolatus* GOEZE. — Antivari.
4. *Calocoris cinctipes* COSTA. — Antivari, Sustaš.
5. *Calocoris affinis* H.-SCH. — Antivari.
6. *Calocoris angularis* FIEB. — Durmitor.
7. *Calocoris norvegicus* GMEL. (*bipunctatus* FABR.). — Dulcigno.
8. *Alloeonotus egregius* FIEB. — Durmitor.
9. *Pachypterna Fieberi* FIEB. — Durmitor.
10. *Camponotidea Saundersi* PUT. — Mas (haectenus ignotus) feminæ simillimus et tantum segmento genitali magno, tertiam partem apicalem abdominis occupante, subtus convexo, mutico, apice obtuso, medio levissime carinato et in lobulum subhorizontalem, truncatum, brevissimum producto distinctus. Long. 7½ mill. — Antivari.

Animadversio. — Formæ diversæ generis *Camponotidea* REUT. re vera ad species duas distinctas pertinent, quæ notis sequentibus discernendæ sunt:

1. **C. Saundersi** PUT. — Elytris rudimentariis vix duplo et $\frac{1}{4}$ longioribus quam latoribus, apice retundato-truncatis et striola anteapicali transversa, versus suturam abbreviata, alba notatis, apice ipso autem nigris (fig. 1.); angulis posticis segmentorum duorum basalium ventris albis. ♂. ♀.

Myrmecoris Saundersi PUT. Pet. Nouv. Ent. I. p. 452. 37. (1874); Ann. Soc. Ent. Fr. (5) VI. p. 281. 8. (1876).

Croatia: Magna-Kapela; Dalmatia: Spalato, Clissa, Zelenika, Kameno, Cattaro; Montenegro: Antivari; Albania: Valona; Macedonia: Hortaç-dagh; Morea: Taygetos. (Mus. Hung.) — Species hæc semper bryachyptera in Asia minore, uti videtur, haud occurrit.

2. **C. Fieberi** REUT. — Elytris rudimentariis duplo et dimidio longioribus quam latoribus, apice rotundatis, apice toto sulphureo vel albo (fig. 2.); angulis posticis segmenti tantum primi ventralis albis. ♀.

a) Forma typica: Scutello et elytris, interdum etiam pronoto toto vel saltem lobo hujus postico fusco-ferrugineis; elytris apice sulphureis.

Fig. 1. *Camponotidea Saundersi*
PUT. Elytrum.

Fig. 2. *Camponotidea Fieberi*
REUT. Elytrum.

Camponotidea Fieberi REUT. Öfv. Finsk. Vet.-Soc. Förh. XXI. p. 177. (1879).
Mymecoris Saundersi WATERH. Aid to the Identification of Insects, I. tab. 25. (1881), nec PUT.

Camponotidea Saundersi var. *Fieberi* REUT. Berl. Ent. Zeitschr. XXV. p. 181. (1881).

Camponotidea Saundersi PUT. Revue d'Ent. XI. p. 28. 8. (1892) = *f. macr.*
Camponotidea Saundersi var. *Putoni* REUT. Öfv. Finsk. Vet.-Soc. Förh. XLVI. Nr. 14. p. 4. (1904) = *f. macr.*

Asia minor: Alexandrette (Mus. Hung.), Smyrna (REUTER); Syria: Akbes (PUTON); Græcia (WATERHOUSE).

b) Var. **simulans** m. — Pronoto, scutello et elytris nigris; apice elytrorum albo.

Camponotidea Saundersi var. *typica* REUT. Öfv. Finsk. Vet.-Soc. Förh. XLVI. Nr. 14. p. 4. (1904) = *f. macr.*

Asia minor: Skutari, Konia, Eregli (Mus. Hung.), Gjölbanhi (REUTER); Attica (Mus. Hung.).

Varietas hæc, cujus specimina brachyptera novem — octo ex Asia minore et unum ex Attica — examinavi, colore nigro corporis speciem præcedentem simulat, sed elytris apice distincte rotundatis, nec non apice horum toto angulisque posticis segmenti tantum primi ventralis albis facile dignoscitur.

11. *Lygus pratensis* L. — Stari Bar.

12. *Cyphodema instabilis* LUC. — Antivari.

13. *Pocilloscytus unifasciatus* FABR. — Durmitor.
14. *Deracocoris schach* FABR. et var. *Novaki* HORV. — Antivari.
15. *Deracocoris ruber* L. var. *danicus* FABR. — Regio maritima.
16. *Lopus infuscatus* BRULL. — Durmitor.
17. *Stenodema calcarata* FALL. — Antivari.
18. *Trigonotylus ruficornis* GEOFFR. — Antivari.
19. *Miris dolabratus* L. — Durmitor.
20. *Campyloneura virgula* H.-SCH. — Antivari, Dulcigno.
21. *Systellonotus triguttatus* L. — Antivari.
22. *Pilophorus perplexus* D. S. — Cetinje, Rjeka.
23. *Globiceps cruciatus* REUT. — Antivari.
24. *Orthotylus nassatus* FABR. — Antivari.
25. *Orthotylus prasinus* FIALL. — Antivari.
26. *Platyranus Erberi* FIEB. — Antivari, Sustaš.
27. *Orthocephalus parvulus* REUT. — Antivari.

28. *Piezocranum corvinum* PUT. — Femina (hucusque ignota): Late et breviter ovata, tota nigra, nitida, brevissime nigro-pilosula; capite sublævi, valde transverso, basi pronoti vix angustiore, vertice oculo fere triplo latiore, fronte fere perpendiculari, parum convexa, clypeo prominente, basi a fronte bene discreto; oculis globosis, exsertis, extrorsum ultra angulos anticos pronoti prominentibus; articulo secundo antennarum latitudini capitis cum oculis æquilongæ, apicem versus vix incrassato, articulis duobus ultimis simul sumtis articulo secundo $\frac{1}{3}$ brevioribus, articulo tertio articulo quarto dimidio longiore; pronoto trapezoideo, basi quam apice fere $\frac{2}{5}$ et quam longitudine sua media duplo et dimidio latiore, lobo antico versus medium sulco profunde impresso et retrorsum arcuato prædito, lobo postico subtiliter transversim ruguloso, margine postico late sinuato; scutello subtilissime aciculato; elytris rudimentariis, totis coriaceis, dense subtiliterque punctatis, segmentum dorsale sextum abdominis subattingentibus, apice versus suturam oblique truncatis; dorso abdominis lævigato. Long. fere 4 mill.

Antivari.

A femina *P. simulantis* HORV. statura majore, corpore pilosulo structuraque capitis et antennarum mox distinguenda.

29. *Strongylocoris leucocephalus* L. — Durmitor.
30. *Halticus puncticollis* FIEB. — Montenegro (FIEBER).
31. *Macrotylus atricapillus* SCOTT. — Antivari.
32. *Plesiodema pinetellum* ZETT. — Durmitor.
33. *Psallus ancorifer* FIEB. var. *fuscinervis* REUT. — Antivari.
34. *Atractotomus tigripes* M. R. — Antivari, Zubci.
35. *Plagiognathus Chrysanthemi* WOLFF. — Antivari.

HEBRIDAE.

1. *Hebrus pusillus* FALL. — Rjeka, Podgoritza.

SALDIDAE.

1. *Acanthia variabilis* H.-SCH. — Rjeka.
2. *Acanthia scotica* CURT. — Rjeka.
3. *Chartoscirta cincta* H.-SCH. — Rjeka, Podgoritza.

BELOSTOMATIDAE.

1. *Lethocerus cordofanus* MAYR (*Belostoma niloticum* STÅL). — Antivari, Virpazar, Seljani, Rjeka, Žabljak, Podgoritza (SCHUMACHER).

CORIXIDAE.

1. *Arctocorisa Linnéi* FIEB. — Dulcigno.

CICADIDAE.

1. *Cicada plebeja* Scop. — Zubei.
2. *Tettigia Orni* L. — Antivari, monasterium Ždrebanik.
3. *Cicadatra atra* OL. — Zubei.

CERCOPIDAE.

1. *Lepyronia coleoptrata* L. — Antivari.
2. *Philaenus campestris* FALL. — Antivari, Sustaš.
3. *Philaenus leucophthalmus* L. var. *graminis* FEG. (*spumarius* auct.)
-et var. *Populi* FABR. — Antivari.

MEMBRACIDAE.

1. *Gargara Genistae* FABR. — Cetinje, Antivari, Sustaš.

JASSIDAE.

1. *Tettigoniella viridis* L. — Antivari.
2. *Macropsis scutellaris* FIEB. — Antivari.
3. *Pediopsis glandacea* FIEB. — Antivari.

4. *Agallia venosa* FALL. — Antivari.
5. *Acocephalus bicinctus* SCHRK. (*nervosus* Schrk.). — Antivari,
Ljevareka.
6. *Selenocephalus griseus* FABR. (*obsoletus* GERM.). — Antivari,
Sustaš.
7. *Selenocephalus pallidus* KB. — Antivari.
8. *Doratura homophyla* FLOR. — Antivari.
9. *Platymetopius undatus* DEG. — Antivari.
10. *Deltocephalus picturatus* FIEB. — Antivari.
11. *Deltocephalus striatus* L. — Antivari.
12. *Jassus Mayri* KB. — Antivari.
13. *Jassus mixtus* FABR. — Dulcigno.
14. *Goniagnathus brevis* H.-SCH. — Dulcigno.
15. *Athysanus stactogalus* FIEB. — Antivari.
16. *Athysanus striola* FALL. — Stari Bar.
17. *Athysanus lineolatus* BRULL. — Stari Bar.
18. *Balclutha punctata* FALL. — Antivari.
19. *Chlorita viridula* FALL. — Antivari.
21. *Eupteryx Melissae* CURT. — Stari Bar.
21. *Typhlocyba Quercus* FABR. — Antivari.

FLATIDAE.

1. *Phantia subquadrata* H.-SCH. — Antivari.

FULGORIDAE.

1. *Dictyophora europaea* L. — Antivari.
2. *Oliarus melanochaetus* FIEB. — Stari Bar.
3. *Oliarus tristis* FIEB. — Sustaš.
4. *Oliarus quiquecostatus* FIEB. — Antivari.
5. *Hyalesthes obsoletus* SIGN. — Montenegro (FIEBER).

ISSIDAE.

1. *Issus dilatatus* OL. — Antivari.
2. *Issus Lauri* GERM. — Dulcigno.
3. *Issus muscaeformis* SCHRK. — Cetinje.
4. *Hysteropterum grylloides* FABR. — Antivari, Dulcigno, Sustaš.

DELPHACIDAE.

1. *Delphax pulchella* CURT. — Antivari.
2. *Kelisia guttula* GERM. — Antivari.
3. *Liburnia venosa* GERM. — Dulcigno.

PSYLLIDAE.

1. *Rhinocola Ericae* CURT. — Antivari.
2. *Floria spectabilis* FLOR. — Antivari, Sustaš.
3. *Homotoma Ficus* L. — Antivari.

COCCIDAE.

1. *Aspidiotus minimus* LEON. — Montenegro (LINDINGER).
2. *Lepidosaphes conchiformes* GMEL. — Montenegro (LINDINGER).

II. Macedónia.

Macedónia Hemipteráiról egész a legújabb időkig csupán néhány szórványos adat volt ismeretes. Csak 1918-ban jelent meg SCHUMACHER FRIGYES tollából Macedónia Hemiptera-faunájának első rendszeres névjegyzéke, mely összesen 175 fajt tartalmaz.*

Magam az alábbi jegyzékben összeállítottam mind azokat a fajokat, melyeket az utóbbi években Macedóniából megvizsgálni alkalmam volt. Nagyobb részüket SCHATZMAYR ARTÚR osztrák bogarász Szaloniki környékén gyűjtötte, továbbá APFELBECK VIKTOR szerajevói muzeumi őr Macedónia különböző helyein (Kačanik, Üsküb, Golešnitza planina, Bražda planina, Hortač-dagh). BIRÓ LAJOS tb. muzeumi őrtől és dr. WERNER FERENCZ bécsi tanártól szintén kaptam néhány fajt Szaloniki, illetőleg Monasztir mellől.

A jegyzékemben felsorolt 143 faj közül 80 faj, melyet *-gal jeleztem, a SCHUMACHER-féle jegyzékben nem fordul elő s ennél fogva Macedónia faunájára nézve újnak tekintendő.

PLATASPIDIDAE.

- *1. *Coptosoma scutellatum* GEOFFR. — Saloniki, Hortač-dagh.

* F. SCHUMACHER, Beiträge zur Kenntnis der Hemipterenfauna Macedoniens. (Sitzungsber. d. Ges. Naturf. Freunde zu Berlin, 1918. p. 82—98.)

CYDNIDAE.

1. *Thyreocoris scarabaeoides* L. — Saloniki.
- *2. *Geotomus punctulatus* COSTA. — Saloniki.
- *3. *Geotomus caucasicus* KOL. — Saloniki.
4. *Cydnus aterrimus* FORST. — Saloniki.
- *5. *Schirus morio* L. — Saloniki.
6. *Canthophorus sexmaculatus* RAMB. — Saloniki.
7. *Canthophorus dubius* SCOP. var. *melanopterus* H.-SCH. — Saloniki.
- *8. *Ochetostethus nanus* H.-SCH. — Hortač-dagh.

SCUTELLERIDAE.

- *1. *Odontoscelis fuliginosa* L. — Saloniki.
2. *Eurygaster maura* L. — Saloniki.

PENTATOMIDAE.

1. *Trigonosoma trigonum* KRYN. — Hortač-dagh.
- *2. *Mustha spinosula* LEF. — Saloniki.
- *3. *Apodiphus Amygdali* GERM. — Saloniki.
4. *Aelia acuminata* L. — Saloniki.
5. *Aelia rostrata* BOH. — Saloniki.
6. *Eusarcoris inconspicuus* H.-SCH. — Hortač-dagh.
7. *Peribalus vernalis* WOLFF. — Bražda planina, Saloniki.
8. *Palomena prasina* L. — Bražda planina.
- *9. *Chlorochroa juniperina* L. — Bražda planina.
10. *Carpocoris pudicus* PODA. — Bražda planina, Saloniki.
11. *Codophila varia* FABR. — Saloniki.
12. *Dolycoris baccarum* L. — Saloniki.
13. *Dolycoris varicornis* JAK. — Saloniki.
14. *Eurydema festiva* L. var. *picta* H.-SCH. — Saloniki.
15. *Eurydema oleracea* L. — Üsküb, Bražda planina, Saloniki.
- *16. *Nezara viridula* L. var. *smaragdula* FABR. et var. *torquata* FABR. — Saloniki.
17. *Piezodorus lituratus* FABR. var. *alliaceus* GERM. — Bražda planina.
18. *Rhaphigaster nebulosa* PODA. — Üsküb, Saloniki.
19. *Zicrona coerulea* L. — Golesnitza planina.

COREIDAE.

- *1. *Gonocerus Juniperi* H.-SCH. — Üsküb.
2. *Gonocerus acuteangulatus* GOEZE. — Kačanik (= Orhanié).
3. *Syromastus rhombeus* L. — Kačanik, Bražda planina, Saloniki.
4. *Mesocerus marginatus* L. — Bražda planina, Saloniki.
5. *Pseudophloeus Falleni* SCHILL. — Üsküb.
6. *Ceraleptus gracilicornis* H.-SCH. — Üsküb.
- *7. *Coriomeris hirticornis* FABR. — Saloniki.
8. *Stenocephalus medius* M. R. — Bražda planina.
9. *Stenocephalus agilis* SCOP. — Kačanik.
- *10. *Stenocephalus setulosus* FERR. — Mons Athos.
- *11. *Stenocephalus albipes* FABR. — Kačanik, Üsküb, Saloniki.
12. *Camptopus lateralis* GERM. — Kačanik, Üsküb, Saloniki, Hortač-dagh.
13. *Corizus Hyoscyami* L. — Saloniki.
14. *Rhopalus parumpunctatus* SCHILL. — Bražda planina.
15. *Rhopalus tigrinus* SCHILL. — Üsküb, Saloniki.
16. *Stictopleurus crassicornis* L. — Bražda planina, Saloniki.
- *17. *Stictopleurus abutilon* ROSSI. — Bražda planina, Saloniki.
18. *Macevethus lineola* FABR. — Saloniki, Hortač-dagh.

LYGAEIDAE.

1. *Lygaeus leucopterus* GOEZE. — Saloniki.
2. *Spilostethus saxatilis* SCOP. — Saloniki.
3. *Spilostethus equestris* L. — Saloniki.
4. *Melanocoryphus superbus* POLL. — Saloniki.
- *5. *Arocatus longiceps* STÅL. — Saloniki.
- *6. *Nysius graminicola* KOL. — Saloniki.
- *7. *Cymus melanocephalus* FIEB. — Hortač-dagh.
- *8. *Cymus obliquus* HORV. — Kačanik.
- *9. *Cymus glandicolor* HAHN. — Kačanik.
- *10. *Heterogaster Urticae* FABR. — Saloniki.
- *11. *Platyplax inermis* RAMB. — Saloniki.
- *12. *Metopoplax Orizani* KOL. — Saloniki.
- *13. *Macroplax fasciata* H.-SCH. — Saloniki.
- *14. *Rhyparochromus chiragra* FABR. — Saloniki.
- *15. *Tropistethus holosericeus* SCHOLTZ. — Saloniki.
- *16. *Plinthisus mehadiensis* HORV. — Saloniki.
- *17. *Plinthisus brevipennis* LATR. — Saloniki.

- *18. *Peritrechus sylvestris* FABR. — Saloniki.
- *19. *Calyptonotus Rolandri* L. cum var. *morio* GRADL et var. *angustulus* REUT. — Saloniki.
- *20. *Aphanus consors* HORV. — Saloniki.
- *21. *Aphanus confusus* REUT. — Saloniki.
- 22. *Aphanus phoeniceus* ROSSI. — Saloniki.
- 23. *Beosus quadripunctatus* MÜLL. — Saloniki.
- *24. *Emblethis Verbasci* FABR. — Saloniki.
- 25. *Emblethis griseus* WOLFF. — Saloniki.
- *26. *Eremocoris podagricus* FABR. — Saloniki.
- *27. *Scolopostethus affinis* SCHILL. — Saloniki.
- *28. *Scolopostethus Thomsoni* REUT. — Saloniki.
- *29. *Scolopostethus decoratus* HAHN. — Saloniki.

TINGIDAE.

- *1. *Tingis reticulata* H.-SCH. — Saloniki.
- 2. *Catoplatus anticus* REUT. — Saloniki.
- *3. *Monanthia Echii* SCHRK. — Kačanik.
- *4. *Serenthia confusa* PUT. — Hortač-dagh.

ARADIDAE.

- 1. *Aneurys laevis* FABR. (*tuberculatus* MÖB.). — Kačanik.

REDUVIIDAE.

- *1. *Oncocephalus pilicornis* H.-SCH. — Saloniki.
- 2. *Pirates hybridus* SCOP. — Saloniki.

NABIDIDAE.

- 1. *Nabis sanguineus* ROSSI. — Saloniki.
- 2. *Reduviolus myrmecoides* COSTA (*lativentris* BOH.). — Saloniki.
- 3. *Reduviolus ferus* L. — Saloniki.
- 4. *Reduviolus rufosus* L. — Bražda planina, Saloniki.

MIRIDAE.

- *1. *Calocoris fulvomaculatus* DEG. — Hortač-dagh.
- 2. *Calocoris cinctipes* COSTA. — Saloniki.

- *3. *Calocoris norvegicus* GMEL. (*bipunctatus* FABR.). — Üsküb.
 4. *Alloeonotus fulvipes* SCOP. cum var. *separandus* HORV. et var. *Paganettii* SCHUMACH. — Bražda planina.
 *5. *Aphanosoma italicum* COSTA. — Hortač-dagh.
 6. *Pycnopterna striata* L. — Bražda planina.
 *7. *Camponotidea Saundersi* PUT. — Hortač-dagh.
 8. *Lygus pratensis* L. — Saloniki.
 *9. *Lygus montanus* SCHILL. — Bražda planina.
 *10. *Lygus Kalmi* L. — Saloniki.
 11. *Liocoris tripustulatus* FABR. — Bražda planina.
 *12. *Camptobrochis punctulatus* FALL. — Bražda planina, Saloniki.
 13. *Deraeocoris rutilus* H.-SCH. — Bražda planina.
 14. *Deraeocoris schach* FABR. — Hortač-dagh.
 15. *Lopus infuscatus* BRULL. — Bražda planina.
 16. *Stenodema calcarata* FALL. — Saloniki.
 17. *Notostira erratica* L. — Golešnitza planina.
 *18. *Megaloceraea linearis* FUESSL. — Hortač-dagh.
 *19. *Monalocoris Filicis* L. — Bražda planina.
 *20. *Dicyphus Stachydis* REUT. — Bražda planina.
 *21. *Orthocephalus Ferrarii* REUT. — Üsküb.
 *22. *Orthocephalus saltator* HAHN. — Kačanik.
 *23. *Orthocephalus parvulus* REUT. — Üsküb.
 *24. *Halticus apterus* L. — Üsküb.
 *25. *Halticus pusillus* H.-SCH. — Bražda planina.
 *26. *Thermocoris Munieri* PUT. — Üsküb.
 *27. *Amblytylus nasutus* KB. — Hortač-dagh.

HYDROMETRIDAE.

1. *Hydrometra stagnorum* L. — Kačanik, Saloniki, Hortač-dagh.

VELIIDAE.

- *1. *Velia rivulorum* FABR. — Hortač-dagh.

GERRIDAE.

- *1. *Gerris thoracicus* SCHUMM. — Kačanik.
 *2. *Gerris gibbifer* SCHUMM. — Monastir.

SALDIDAE.

- *1. *Salda adriatica* HORV. — Saloniki.
- *2. *Acánthia pallipes* FABR. — Monastir.
- 3. *Chartoscirta cincta* H.-SCH. — Saloniki.

NOTONECTIDAE.

- *1. *Notonecta glauca* L. — Monastir.
- *2. *Plea atomaria* PALL. — Kačanik.

Animadversio. — Synonymiam vulgatissimæ hujus speciei in subsequentibus profero :

Notonecta atomaria PALL. Reise Russ. Reichs, I. p. 469. 55. (1771).

Notonecta minutissima FABR. Syst. Ent. p. 690. 4. (1775) nec LINN.

Plea minutissima LEACH Trans. Linn. Soc. Lond. XII. p. 14. 1. (1818).

Plea Leachi MC GREG. et KIRK. Trans. Perth Soc. Nat. Hist. III. p. 4. (1899)

FABRICIUS (Spec. Ins. II. p. 332.), O. M. REUTER (Rev. syn. Het. pal. p. 374.), G. W. KIRKALDY (Wien. Ent. Zeit. 1904. p. 127). et B. OSHANIN (Kat. pal. Hem. 1912. p. 90.) ad hanc speciem retulerunt etiam *Notonectam minutissimam* FUESSLY. Animalculum autem a J. C. FUESSLIN (Verz. Schweiz. Ins. 1775. p. 24.) sub hoc nomine enumeratum, sed haud descriptum, est = *Micronecta minutissima* L., ad quam FUESSLIN citavit : «Lin. 3.» (= LINNÉ Syst. Nat. ed. 10. p. 439. 3.).

CORIXIDAE.

- 1. *Arctocorisa hieroglyphica* DUF. — Hortač-dagh.
- *2. *Arctocorisa parallela* FIEB. — Monastir.
- *3. *Arctocorisa Falleni* FIEB. — Monastir.
- *4. *Arctocorisa nigrolineata* FIEB. — Hortač-dagh.

CERCOPIDAE.

- 1. *Tricephora mactata* GERM. — Üsküb.
- 2. *Lepyronia coleoprata* L. — Hortač-dagh.

MEMBRACIDAE.

- 1. *Centrotus cornutus* L. — Bražda planina.

JASSIDAE.

- *1. *Ulopa trivialis* GERM. — Saloniki.
- *2. *Pediopsis nana* H.-SCH. — Kačanik.
- *3. *Agallia venosa* FALL. — Üsküb.
- *4. *Penthimia nigra* GOEZE. — Kačanik.
- *5. *Acocephalus bicinctus* SCHRK. — Üsküb.
- *6. *Thamnotettix fenestratus* H.-SCH. — Saloniki.
- *7. *Thamnotettix sulphurellus* ZETT. — Hortač-dagh.
- *8. *Cicadula sexnotata* FALL. — Üsküb.

FULGORIDAE.

- *1. *Cixius nervosus* L. — Kačanik.

ISSIDAE.

- *1. *Hysteropterum grylloides* FABR. — Hortač-dagh.

PSYLLIDAE.

- *1. *Euphyllura leucozona* HORV. — Mons Athos.
- *2. *Euphyllura stolata* HORV. — Mons Athos.

III. Európai Törökország.

A Balkán-félszigetnek abból a részéből, mely még most is a Török Birodalomhoz tartozik, csak kevés adattal rendelkezünk. Eddig onnan mindössze csak az az 5 kabócza-faj volt ismeretes, melyet KIRSCHBAUM 1868-ban megjelent munkájában* Konstantinápolyból jelzett.

Az alábbi jegyzék ezen az 5 fajon kívül még 48 más fajt tartalmaz. Nagyobb részüket APFELBECK VIKTOR, a szerajevói múzeum őre gyűjtötte Konstantinápoly környékén; a többi KORB MIKSA német lepkész és MEHMED SUREYA, a halkali-i gazdasági tanintézet tanára révén került a Magyar Nemzeti Múzeum birtokába.

* Dr. C. L. KIRSCHBAUM, Die Cicadinen der Gegend von Wiesbaden und Frankfurt a. M. nebst einer Anzahl neuer oder schwer zu unterscheidender Arten aus anderen Gegenden Europa's. Wiesbaden 1868.

CYDNIDAE.

1. *Aethus pilosus* H.-SCH. — S. Stefano.
2. *Geotomus punctulatus* COSTA. — Constantinopolis.
3. *Geotomus elongatus* H.-SCH. — S. Stefano.
4. *Legnotus limbosus* GEOFFR. — Constantinopolis.
5. *Tritomegas bicolor* L. — Constantinopolis.

SCUTELLERIDAE.

1. *Eurygaster maura* L. — Sylva Belgradiensis.

PENTATOMIDAE.

1. *Mustha spinosula* LEF. — Constantinopolis.
2. *Neottiglossa bifida* COSTA. — S. Stefano.
3. *Carpocoris pudicus* PODA. — S. Stefano, Küçük-Çekmedže.
4. *Holcogaster fibulata* GERM. — Halki.
5. *Eurydema ornata* L. — Küçük-Çekmedže.
6. *Eurydema festiva* L. var. *decorata* H.-SCH. — S. Stefano.
7. *Rhaphigaster nebulosa* PODA. — Kiathané.

COREIDAE.

1. *Gonocerus Juniperi* H.-SCH. — Halki.
2. *Mesocerus marginatus* L. — Küçük-Çekmedže.
3. *Ceraleptus gracilicornis* H.-SCH. — Sylva Belgradiensis.
4. *Rhopalus maculatus* FIEB. — Sylva Belgradiensis.

PYRRHOCORIDAE.

1. *Scantius aegyptius* L. — Jedikule prope Constantinopolim, S. Stefano.
2. *Pyrrhocoris apterus* L. — Küçük-Çekmedže.

LYGAEIDAE.

1. *Melanocoryphus syriacus* REUT. — S. Stefano.
2. *Lygaeosoma reticulatum* H.-SCH. — Kiathané.
3. *Orsillus Reyi* PUT. — Halki.
4. *Cymus melanocephalus* FIEB. — S. Stefano.

5. *Cymus glandicolor* HAHN. — S. Stefano.
6. *Ischnodemus sabuleti* FALL. — S. Stefano.
7. *Metopoplax Origani* KOL. — Constantinopolis.
8. *Rhyparochromus praetextatus* H.-SCH. — Halki.
9. *Tropistethus holosericeus* SCHOLTZ. — Kiathané.
10. *Aphanus inarimensis* COSTA. — Sylva Belgradiensis.
11. *Beosus quadripunctatus* MÜLL. — S. Stefano.
12. *Lethaeus syriacus* HORV. — Jedikule, Kiathané.

TINGIDAE.

1. *Physatochila dumetorum* H.-SCH. — Kiathané.

REDVIIDAE.

1. *Oncocephalus pilicornis* H.-SCH. — S. Stefano, Kiathané.
2. *Oncocephalus squalidus* ROSSI. — Jedikule, S. Stefano.
3. *Rhinocoris ibericus* KOL. (*Kolenatii* REUT.). — Constantinopolis.
4. *Sphedanolestes pulchellus* KLUG. — Constantinopolis.

NABIDIDAE.

1. *Nabis guttula* FABR. — S. Stefano.
2. *Nabis Krüperi* STEIN. — Jedikule, S. Stefano.

CIMICIDAE.

1. *Cimex lectularius* L. — Sylva Belgradiensis.

ANTHOCORIDAE.

1. *Elatophilus pachynemis* HORV. — Halki.

MIRIDAE.

1. *Calocoris ochromelas* GMEL. — Sylva Belgradiensis.
2. *Dionconotus cruentatus* BRULL. — S. Stefano, Kiathané.

GERRIDAE.

1. *Gerris ventralis* FIEB. — Sylva Belgradiensis.

CICADIDAE.

1. *Cicadatra atra* OL. — Constantinopolis.
2. *Melampsalta tibialis* PANZ. — Constantinopolis.

CERCOPIDAE.

1. *Triecphora vulnerata* ILLIG. — Constantinopolis (KIRSCHBAUM), sylv. Belgradiensis.
2. *Triecphora mactata* GERM. — Constantinopolis (KIRSCHBAUM).
3. *Triecphora sanguinolenta* L. — Sylva Belgradiensis.
4. *Triecphora fasciata* KB. — Constantinopolis (KIRSCHBAUM).

MEMBRACIDAE.

1. *Centrotus cornutus* L. — Constantinopolis (KIRSCHBAUM), sylv. Belgradiensis.

JASSIDAE.

1. *Aglena ornata* H.-SCH. — Constantinopolis (KIRSCHBAUM).
 2. *Erythroneura parvula* BOH. — Halkali.
 3. *Erythroneura Rhamni* FERR. — Halkali.
-